

ಬುದ್ಧ ತೋರಿದ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗದ ತಾತ್ವಿಕತೆ

ಶಿವರಾಮು. ಎಸ್.¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಅರಿತು ನಡೆಯುವ ಅನುಪಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬುದ್ಧನದು. ಆತನು ಬೋಧಿಸಿದ ಧಮ್ಮ ತತ್ವವು ಅಷ್ಟೇ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಆತನ ಜೀವನ ವಿಮುಕ್ತಿಯ ಜ್ಞಾನಾನ್ವೇಷಣಾ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ವಿನೂತನ ಸಂದೇಶವಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಎಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗೃಹ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಸಮಣನಾದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ; ಸತತ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಧ್ಯಯನ, ಧ್ಯಾನ, ಅನುಭವ, ಶೋಧನೆ ಇನ್ನಿತರ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮದ ತರುವಾಯ ಮೂವತ್ತೈದನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಪಡೆದು ಬುದ್ಧನಾದ. ಉಳಿದ ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಭಾರತದ ಬಹು ಭಾಗವನ್ನು ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಸುತ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಜನರಿಗೂ ಯಾವ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ತಾನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ ಸದ್ಗುಣವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದು ಚರಿತ್ರಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇತರ ಮತ ಸ್ಥಾಪಕರಂತೆ, ಪ್ರವಾದಿಗಳಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ದೇವರು ಮತ್ತು ದೈವತ್ವಕ್ಕೆ ಆರೋಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ಬದುಕಿ ಮಾನವರಿಗೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದು ಆತನ ನೈತಿಕ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ತಾನು ಇರುವೆಡೆ ಹೋದೆಡೆಯಲ್ಲ ಜಾಗೃತ ಬೆಳಕು ಹರಿಸಿ ಹರಕೆಯ ಕುರಿಗಳಾಗಿ ಮೌಢ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದು, ಯಜ್ಞ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬಲಿಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಲ್ಲೆಗಳಿದು ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಕಂದಾಚಾರವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತದ್ದು ಇನ್ನೂ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಆತನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತವಾಗಿವೆ.

ಬುದ್ಧ ತನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಎಂದಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂದಿಸಲಿಲ್ಲ, ದ್ವೇಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಶತ್ರುತ್ವವುಳ್ಳವರಿಗೂ-ಮೈತ್ರಿಭಾವವನ್ನೇ ಹರಿಸಿದ. ತಾಯಿ ತನ್ನ ಒಬ್ಬನೆ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಂತೆ ತಾನು ಕಂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೂ ಅಗಾಧ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ. ಬುದ್ಧನ ಹೃದಯ: ಮೈತ್ರಿ, ಕರುಣೆ, ಸದ್ಭಾವ, ಸಮಚಿತ್ತತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಾನವ ಚರಿತ್ರೆಯ ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಈತನಷ್ಟು ಮಾನವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಂಡ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳು ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಆಳವಾದ

¹ ಸಂಶೋಧಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮುಕ್ತ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು-06.

ಅನುಕಂಪವನ್ನೇ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ, ಬುದ್ಧನ ವಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸು ಸರ್ವರ ಹಿತ, ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮದಿಗಾಗಿ ಸದಾ ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾನವ ಜೀವಿಯ ಮೇಲೆ ಈತನಿಗಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಜ್ಞಾನದ ದುಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ದುಃಖದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ, ಜಾಗೃತಿಯ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದ ಮುನ್ನಡೆವಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದೇ ಬುದ್ಧನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೇ ಅಂದುಕೊಂಡದನ್ನು ತಾನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಆತನದು. ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದು -ನಡೆದಂತೆ ನುಡಿದು ನಡೆನುಡಿಯೊಳು ಒಂದಾದ ಆತನ ಘನವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಥಾಗತ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಂತಿದೆ. ಬುದ್ಧ ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನ - ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಬುದ್ಧನೆ ಎಂಬ ಜಾಗತಿಕ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯಭರಿತವಾದುದು. ಹಾಗೇ ಬುದ್ಧ ಎಂದರೆ ಭಾರತ - ಭಾರತವೆಂದರೆ ಬುದ್ಧ ಎಂಬ ಮಾತು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನಿಲ್ಲದ ಭಾರತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಆತನ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಬಿಟ್ಟವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಬೇರೆ ಮಾಡುವ ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ. ಹಿಂದೆ ಇದು ಕೆಲವು ಕುಯುಕ್ತಿ ಮನಗಳ ಕುಟಿಲೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಬುದ್ಧನ ತತ್ವದರ್ಶನಗಳು ಇಲ್ಲಿನವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದಿರುವುದು ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮಂದಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಮರೆಮಾಚಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲಾಗದು. ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶ. ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮವೆ ಬುದ್ಧ ಬೋಧಿಸಿದ ಧಮ್ಮ. ಇದು ಇಂದು ತನ್ನ ಜನ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಪುನರುತ್ಥಾನವಾಗಿರುವುದು ಭಾರತೀಯರ ಭಾಗ್ಯ. ಇದರ ಮೂಲ ಕಾರಣಕರ್ತರು ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ ಧಮ್ಮವನ್ನು ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದವರಲ್ಲಿ ಮೌರ್ಯರು ಮೊದಲಿಗರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾದವನು ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಈತ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಧರ್ಮಾಶೋಕನಾದ ಮತ್ತು ಧಮ್ಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಸುಗಂಧವನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಬೌದ್ಧಸ್ತೂಪ, ವಿಹಾರ, ಸಂಘಾರಾಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ. ಈತನಿಗಿದ್ದ ಧಮ್ಮ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಧರ್ಮವಾಯಿತು. ಭಾರತ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾರತವಾಯಿತು. ಬುದ್ಧಧಮ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅಶೋಕನ ಕಾಲ ಸುವರ್ಣಯುಗವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುವರ್ಣಯುಗವಲ್ಲ, ವಿಶ್ವವೇ ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತು ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಿ ಎತ್ತರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ 'ಧಮ್ಮ ಸುವರ್ಣಯುಗ'. ವಿಶ್ವಭ್ರಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಶಾಂತಿಯ ಪ್ರೇಮ ಪುತ್ಥಳಿಯಾಗಿ, ಸಮತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ, ಸದ್ಭಾವಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿ, ಮಾನವತ್ವದ ಮೇರು ಪರ್ವತದಂತೆ ಬುದ್ಧ ಭಾರತವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದವನು ಧರ್ಮಾಶೋಕ. ಈತ ಬುದ್ಧ ಧಮ್ಮದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷುಗಳ ಜೊತೆ ತನ್ನ

ಮಕ್ಕಳಾದ ಭಿಕ್ಷುಣಿ ಸಂಘಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷು ಮಹಿಂದರನ್ನು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಭಾರತದ ಮೂಲ ಧರ್ಮವಾದ ಬುದ್ಧಧರ್ಮವು ಧರ್ಮಾ ಶೋಕನ ಸದ್ಗಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಧಾನ ಧರ್ಮವಾಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಆತ ಬರೆಸಿದ ಶಿಲಾಸ್ತಂಭ ಮತ್ತು ಗುಹಾಶಾನಗಳು ಬುದ್ಧಧರ್ಮದ ಮಹೋನ್ನತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ವಿಶ್ವಮಾನವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮುತ್ತುಗಳಾಗಿ ಮರುಕಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಬುದ್ಧನದು ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಪ್ರೇಮ. ತನ್ನ ಬಳಿ ಧರ್ಮ ತಿಳಿಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ತಾನು ಅರಿತ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುಭಾಷೆಯಾದ “ಪಾಳಿ”ಯಲ್ಲೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾವುದೇ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಸಂದೇಹವಿದ್ದರೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಬುದ್ಧನಲ್ಲಿ ತನ್ನವರು, ನೆರೆಯವರು, ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಕನಿಷ್ಠ, ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡು, ಬಡವ, ಧನಿಕ, ರಾಜ, ಸೈನಿಕ ಮತ್ತು ಸೇವಕ ಸೇವಕಿ ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯದ ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವ ಕಿಂಚಿತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈತನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗುತ್ತಿದ್ದು. ಭ್ರಾತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪಂಚಶೀಲ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಾಂಗಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬುದ್ಧನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸದ್ಗಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪಲ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಪಾರ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಬುದ್ಧನ ಮುಕ್ತ ಹೃದಯವಂತಿಕೆ ವಿಶ್ವದ ಬಹುಪಾಲು ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಮಾನವ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಜಗಜ್ಜ್ಞಾಹೀರವಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯತೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಬುದ್ಧ ಧರ್ಮ ಜಗತ್ತಿನ ಜನ ಮಾನಸಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧ ನೀಡಿದ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಮೃತ ಅಥವಾ ಆತ ಕಲಿಸಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜೀವನ ಕಲೆ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೇ ನೀಡುವ ಕುಶಲ ಮಾರ್ಗ. ಇದು ಯಾವುದೇ ಬಂಧನವಿರದ ಸದ್ಭಾವನೆಗಳ ಮಡಿಲು, ಸ್ವಯಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಡಲು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಾನವರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ಣ ಸತ್ಪಥ. ಇಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಗಿಂತ ಆಚರಣೆಗೆ, ಸಿದ್ಧಿ, ಸಾಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ, ವಿದ್ವತ್ತಿಗಿಂತ ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ. ಬಾಹ್ಯ ಲಾಂಛನಕ್ಕಿಂತ ಆಂತರಿಕ ಪರಿಶುದ್ಧಿಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಧ್ಯೇಯ. ಶೀಲವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಳಪಾಯ. ಶೀಲ ವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ ತುಂಬ ಅಪಾಯಕಾರಿ. ಶೀಲವಿರದ ಮನಸು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ಉಳಿಸುವ, ಬೆಳೆಸುವ ಗುಣಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನದು, ನನ್ನಿಂದಲೇ ನಾನೇ ಎಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಯಾವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ದಮನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಏಳೆಗಾಗಿ ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಬಿಡುವ ಉದ್ರೇಕದಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಿಂತ ಘೋರ ಅಪರಾಧ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದು ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಮೃಗಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತನ್ನೊಳಗಿನ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು

ಅರಿಯದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ. ಕೊಲೆ, ಸುಲಿಗೆ, ವಂಚನೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಕೋಮುವಾದದಂತಹ ದುಷ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತಲೆಎತ್ತುವುದು ಶೀಲವಿಲ್ಲದ ಅನೈತಿಕ ಬದುಕಿಂದ. ಇದೊಂದು ಅಜ್ಞಾನದ ಪರಮಾವಧಿ. ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸದ್ಗುಣಶೀಲವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಬದುಕನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಬುದ್ಧತತ್ವ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಂಚಶೀಲ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೋ, ಆತನ ಬದುಕು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುವ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಗಾಗಿ ಬುದ್ಧ ಬೋಧಿಸಿದ ಪಂಚಶೀಲ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಾಂಗಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಗಮನಿಸೋಣ.

1. ಯಾವ ಜೀವಿಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದೆ, ಕೊಲ್ಲದೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಯಾವ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡದೆ ಉಳಿಸುವುದು.
2. ಕಳ್ಳತನ, ಸುಲಿಗೆ, ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ದಾನಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
3. ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ವಿರತನಾಗುವುದು. ಅಂದರೆ ವಿವಾಹಿತ ಗಂಡನು ಹೆಂಡತಿ ಹೊರತಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನ ಹೊರತಾಗಿ, ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ಕಾಮಾಂಧರಾಗದೆ, ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಿಂದ ಸತಿಪತಿಇಬ್ಬರೂ ಶುದ್ಧ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು. ಅವಿವಾಹಿತರು ಕಾಯ, ವಾಚ, ಮನಸ, ಸಂಯಮ ಶೀಲರಾಗಿರುವುದು.
4. ಯಾವ ಸುಳ್ಳು, ಚಾಡಿ, ಬೊಗಳೆ, ಹರಟೆ, ನಿಂದನೆ ಮತ್ತು ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದೆ ಸತ್ಯವಂತರಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು.
5. ಮತ್ತು ಬರಿಸುವ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಮದ್ಯಪಾನ, ಮಾದಕದ್ರವ್ಯ, ಮಾರಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು.

ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಸರಿಯಾದ ಸಂಕಲ್ಪ, ಸರಿಯಾದ ಮಾತು, ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯ, ಸರಿಯಾದ ಜೀವನಕಲೆ, ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನ, ಸರಿಯಾದ ಚಿತ್ತ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಇವು ಮಾನವವರ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಜೀವನದ ಅದ್ವಿತೀಯ ರತ್ನಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ಘನತೆ, ಗೌರವ, ಸಂಪತ್ತು, ಮನಃಶಾಂತಿ, ಅಧಿಕಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಸನ್ಮಂಗಳಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಜೀವನ ಆನಂದದ ಆಗರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ಅದು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಗುವನ್ನು ವಿಶ್ವಮಾನವನನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಆತ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಬುದ್ಧನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲ ಮಾನವನನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಆತ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿದ ಕುರಿಮಂದೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೊಂದಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹಲವರಂತೆ

ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾರು ವಿಶ್ವಮಾನವರಾಗಬಯಸುವರೋ ಅವರು ಬುದ್ಧತ್ವಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒಂದು ಮತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಅದು ಮತವಲ್ಲ, ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪಥ. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಮಾನವನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸು. ಇದನ್ನು ಅರಿತು ಯಾರು ಯಾವ ಮತಾಂಧತೆಗೂ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಮ್ಮ ಮನಸಿನ ಮಲಿನತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಅಜ್ಞಾನದ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಬುದ್ಧಮಾರ್ಗದ ಮೂಲವಾಣಿ.

ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮೀಯನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆತ ಬುದ್ಧಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂಥವನು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗದು. ಯಾರು ಬುದ್ಧನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಆತನ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಶುದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸದಾ ಸಮಚಿತ್ತತೆಯಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಾನೋ ಆತನೇ ಬುದ್ಧಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅರಿತ ಸಿದ್ಧಿಪುರುಷ. ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಬೆಳಕು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧತ್ವ ಪಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಆತನಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧನದು 'ನಿರಾತಂಕ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯಮಾರ್ಗ' ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗೂ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ವಾಮಾಚಾರದ ದುರ್ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲ. ಇದು ಕುಶಲ ಭಾವನೆಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಅಖಂಡ ಜ್ಞಾನ ಸಮೂಹ. ಜನರಲ್ಲಿ ಕೀಳರಿಮೆ ತುಂಬಿ, ಅವರ ಜೀವನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೊಡಕಾಗಿ, ಬಹುಜನರ ಬದುಕನ್ನು ದಿವಾಳಿ ಮಾಡಿ ದಿಕ್ಕಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಬಲಿ, ಬೇಧ, ದೇವರು, ಭ್ರಮೆ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದಂತಹ ಮೌಢ್ಯ, ಮೈಲಿಗೆ, ವ್ಯಭಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಗುಂಡಿಗೆ ಬುದ್ಧನಿಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಂತ್ರ, ಕುತಂತ್ರ, ಕುಯುಕ್ತಿಗಳ ಒಳಮರ್ಮವನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇಲೆತ್ತಿ, ಅಮಾನುಷ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಿಟ್ಟ ಹೋರಾಟದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಬುದ್ಧ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾತ್ಮ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ಇತಿಹಾಸ. ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಸಂಶೋಧಿಸಿದರೆ ಮೊದಲ ಜಾಗತಿಕ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆದದ್ದು ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಲ್ಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಸತ್ಯಾಂಶ ಹೃದ್ಯೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಮಹಾ ಕ್ರಾಂತಿಪುರುಷನಾದ ಬುದ್ಧನು ಹಲವು ಒಡಕು, ಕೆಡಕು, ತೊಡಕುಗಳಿಂದ ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ತೋರಿದ ದಾಖಲೆಗಳು ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆತನದು ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ವತತ್ವ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿಸಿ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ನೈತಿಕಮಾರ್ಗ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಜಗತ್ತು ಈತನನ್ನು ಮೊದಲ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಗುರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. "ಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಬುದ್ಧನ ಪರಿಪೂರ್ಣವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಸುಲಭ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ನಾಗರಾಜ್ ಎನ್.ಕೆ. (2019). ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಅವನ ಧರ್ಮ. (ಮೂಲ:ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್) ಬೌದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಹಾಸನ.
- ರಾಜಾರಾಂ ಬಿ.ವಿ. (2009). ಬುದ್ಧ ನೀಡಿದ ಕಲಿಕೆ. (ಮೂಲ; ವಾಲ್‌ಪೊಲ ರಾಹುಲ) ಮಹಾಬೋಧಿ ಸೊಸೈಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಹೆಚ್ ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ. (1998). ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆ ಡಿ.ಡಿ.ಕೋಸಾಂಬಿಯವರ ಚಿಂತನೆಗಳು; (ಮೂಲ; ಬಾಲಗೋಪಾಲ್) ಬೆಳ್ಳಿಚುಕ್ಕೆ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

